

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

کلام در این بود که شیخ اعظم انصاری برای اثبات ولایت اهل بیت علیهم السلام به أدله أربعه استدلال کردند، ولایت به معنای تسلط بر أنفس و أموال یعنی خداوند متعال برای مدیریت جامعه به اهل بیت علیهم السلام ولایت داده که بر أنفس و أموال تسلط داشته باشند.

شیخ اعظم انصاری ابتدا به آیاتی از قرآن کریم استدلال کردند که عرض کردم و سپس ایشان به سراغ روایات رفتند که دیروز عرض کردم شیخ اعظم سه روایت را در بین بحث ذکر کردند که بر ولایت فقیه دلالت دارد، اولین آنها حدیث عمر بن حنظله بود که خبر اول از باب ۱۱ از ابواب صفات قاضی بود و دوم مشهوره أبی خدیجه بود که خبر ۶ از همین باب ۱۱ از ابواب صفات القاضی بود که ما این دو خبر را خواندیم و مورد بررسی قرار دادیم و اما خبر سوم توقیع مبارک است که خبر ۹ از همین باب ۱۱ از ابواب صفات القاضی می باشد، خبر این است: ﴿وفي كتاب (إكمال الدين وإتمام النعمة) عن محمد بن محمد بن عصام عن محمد بن يعقوب، عن إسحاق بن يعقوب قال: سألت محمد بن عثمان العمري أن يوصل لي كتاباً قد سألت فيه عن مسائل أشكلت عليّ، فورد التوقيع بخط مولانا صاحب الزمان عليه السلام: أما ما سألت عنه أرشدك الله وثبتك - إلى أن قال: وأما الحوادث الواقعة فارجعوا فيها إلى رواة حديثنا، فإنهم حجتي عليكم وأنا حجة الله، وأما محمد بن عثمان العمري فرضي الله عنه وعن أبيه من قبل، فإنه ثقتي وكتابه كتابي. ورواه الشيخ في كتاب (الغيبة) عن جماعة، عن جعفر بن محمد بن قولويه وأبي غالب الزراري وغيرهما، كلهم عن محمد بن يعقوب. ورواه الطبرسي في (الاحتجاج) مثله^۱.

کتاب إكمال الدين و إتمام النعمة تأليف شيخ صدوق است که این خبر را در آن عن محمد بن محمد بن عصام نقل کرده که توثیق نشده، عن إسحاق بن يعقوب که این هم توثیق نشده فلذا از نظر علم رجال سند ضعیف است منتهی مورد عمل فقهاء می باشد و به این ترتیب ضعفش جبران می شود زیرا

^۱ وسائل الشیعة، شیخ حر عاملی، ج ۱۸، ص ۱۰۱، ابواب صفات القاضی، باب ۱۱، حدیث ۹، ط الإسلامیة.

وقتی فقهاء ما به خبری عمل کنند دلیل بر این است که سند خبر به قرائنی برای آنها ثابت و مورد اطمینان بوده و از طرفی ملاک حجیت خبر آحاد در نزد ما تبعاً لأساتیدنا حصول اطمینان به صدور آن می باشد که در اینجا با عمل فقهاء به این خبر ما اطمینان به صدور آن پیدا می کنیم، محمد بن عثمان عمری دومین نائب از نواب أربعه امام عصر علیه السلام است که دارای مقامات معنوی بالائی می باشد.

بعداً مفصلاً از توقیع مبارک و دو خبر دیگری که مربوط به ولایت فقیه بودند بحث خواهیم کرد و الان در مقام بیان کلام شیخ انصاری هستیم که با ذکر این اخبار سه گانه می خواهد "إنَّ" بگوید وقتی که فقیه ولایت دارد اهل بیت علیهم السلام به طریق اولی ولایت دارند.

شیخ اعظم در ادامه به سراغ اجماع رفته و می فرماید: «وأما الإجماع فغير خفي».

اجماع علماء اسلام و فقهاء بر اینکه اهل بیت علیهم السلام ولایت دارند روشن و آشکار است منتهی در این طور مسائل اجماع نمی تواند دلیل مستقلاً در برابر کتاب و سنت باشد چرا که اجماع در جائی حجت است که دلیل مجمعی در دست ما نباشد در حالی که در اینجا مشخص است که فقهاء ما این مسئله را با توجه به آیات قرآن و روایات بیان کرده اند بنابراین اجماع در اینجا مدرکی است و حجت نمی باشد.

دلیل آخری که شیخ اعظم برای اثبات ولایت اهل بیت علیهم السلام ذکر کرده دلیل عقلی می باشد، ایشان در این رابطه می فرماید: «وأما العقل القطعي، فالمستقل منه حكمه بوجوب شكر المنعم بعد معرفة أنهم أولياء النعم، والغير المستقل حكمه بأن الأبوة إذا اقتضت وجوب طاعة الأب على الابن في الجملة، كانت الإمامة مقتضية لوجوب طاعة الإمام على الرعية بطريق أولى، لأن الحق هنا أعظم بمراتب، فتأمل».

اینجا أدله أربعه شیخ انصاری برای اثبات ولایت اهل بیت علیهم السلام بود که به عرضتان رسید بقیه بحث بماند برای بعد از تعطیلات دهه اول محرم إن شاء الله تعالی ...

والحمد لله رب العالمين و صلى الله على

محمد و آله الطاهرين